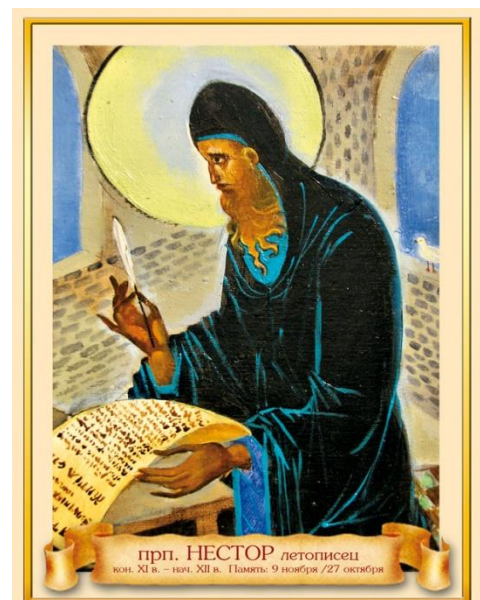
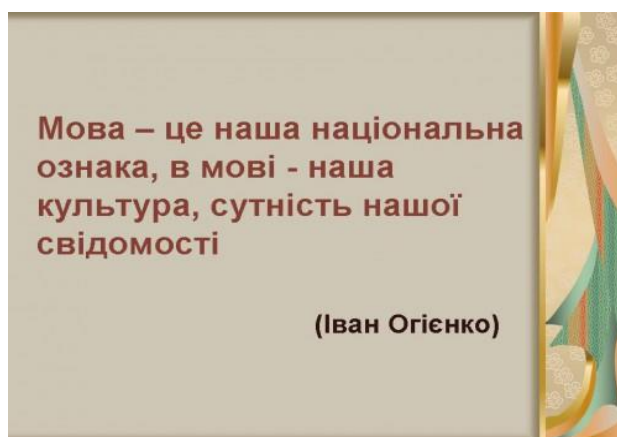
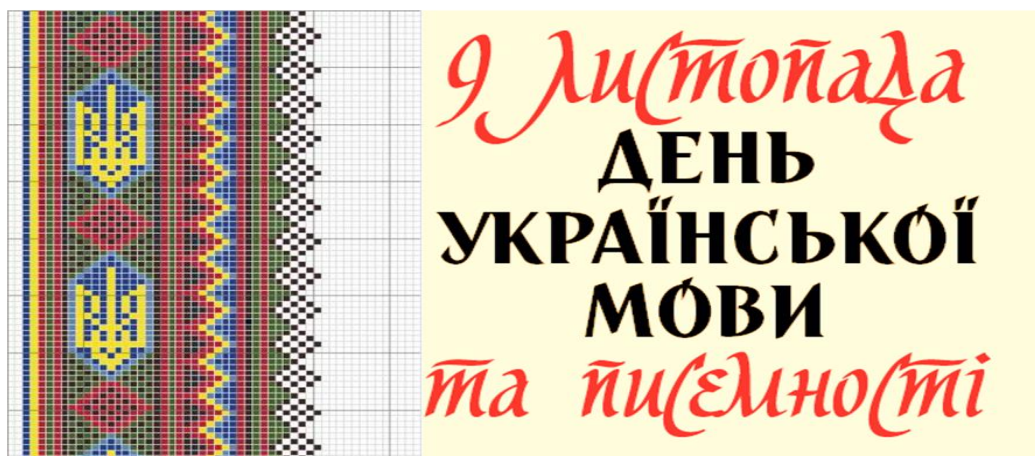

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФУНДАМЕНТАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

СЦЕНАРІЙ

до Дня української писемності та мови

ОДЕСА – 2021

День української писемності і мови (сценарій заходу на платформі ZOOM)

Ведучий 1: В листопаді 1997 р. був виданий указ Президента України “Про День української писемності та мови”. В ньому сказано про те, що за ініціативою громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства встановлено в Україні День української писемності та мови, який відзначається щорічно 9 листопада в день вшанування пам’яті Преподобного Нестора-Літописця. Це робиться для того, щоб привернути увагу до історії української книги і до сучасних її проблем. Віхами історичного розвитку культури освіти книжкової справи в Україні безумовно є видатні пам’ятки українського народу, такі як “Реймське” Євангеліє, вивезене до Франції дочкою київського князя Ярослава Мудрого Анною, “Остромирове Євангеліє”, що вважається найдавнішою і точно датованою пам’яткою рукописного мистецтва, “Київський Псалтир”.

Ведучий 2. Мова – це диво, яке ми чуємо від миті свого народження, це почуття, які допомагають нам виразити любов і турботу про рідних та друзів, це радість, якою ми ділимося з коханою людиною, це душа, що випромінює життєву силу, це невичерпне джерело, звідки ми черпаємо наснагу, знання і прагнення осягнути всесвіт. Рідна мова – це мова, що першою засвоюється дитиною і залишається зрозумілою на все життя. Рідною прийнято вважати мову нації, мову предків, яка пов’язує людину з її народом, з попередніми поколіннями, їхніми духовними надбаннями.

*Мова наша, мова - пісня стоголоса:
Нею мріють весни, нею плаче осінь.
Нею марять зими, нею кличе літо,
В ній криваві рими, сльози "Заповіту"
Я без тебе, мово, - без зерна полова,
Соняшник без сонця, без птахів діброва.
Як вогонь, у серці я несу в майбутнє
Незгасиму мову, слово незабутнє.

Читець:

Так в пилу на шляху наша мова була,
І мислива рука її з пилу взяла.
Полюбила її, обробила її,
Положила на ню усі сили свої.
І в народний вінець, як в оправу ввела,
І як зорю ясну, вище хмар піднесла,
І на злість ворогам засіяла вона
Як алмаз дорогий, як та зоря ясна.
(В.Самійленко).

Читець:

Є чимало своїх таки мудраків,
що, забувши якого вони роду і плоду, -
Негують своєю рідною мовою,
Пророкуючи їй короткий вік.
(П.Мирний)

Читець:

Як довго ждали ми своєї волі слова,
І ось воно співа, бринить.
Бринить – співає наша мова
Чарує, тішить і п'янить. (О.Олесь)

Читець:

Як веселонька блискуча,
Переливна мигтюча,
По моїй країні милій
Мова дивная дзвенить. (Г.Чупринка).

Читець:

Пахуча, мов квітка,
Розкішна, мов пава!
За те тобі, моя мово
Вічна честь і слава!

Читець:

Мова рідна звучить наша мова –
Шум гаїв, шелест ниви у ній,
Кобзи пісні тривожна діброва
І Дніпра неспокійний прибій.
(О.Ющенко).

Ведучий 1. Мова кожного народу – неповторна і – своя

Читець: Мова кожного народу
неповторна і — своя;
в ній гримлять громи в негоду,
в тиші — трелі солов'я.
На своїй природній мові
і потоки гомонять;
зелен-клени у діброві
по-кленовому шумлять.
Солов'їну, барвінкову,
колосисту — на віки —

українську рідну мову
в дар мені дали батьки.
Берегти її, плекати
буду всюди й повсякчас, —
бо ж єдина — так, як мати, —
мова в кожного із нас!

Ведучий 1. Корені українського слова проросли з найдавніших діалектів праслов'янських племен, рясними пагонами розвинулися в часи Давньоруської держави. Древнє слово квітами-перлами розцвітало у найдавніших пам'ятках культури Київської Русі, у полемічних творах, у красному письменстві різних часів.

Ведучий 2. Сьогодні наше свято – це свято української мови та писемності. З часу винайдення писемності фактично почався період документальної історії людства, тому стало можливим не тільки передавати мовну інформацію на відстані, але й закріпити її в часі.

Перші спроби письма відносяться приблизно до 35-50 віків до нашої ери. Спочатку це була гілочка пальми – знак миру. Потім – схематичне зображення предмета чи якогось явища. І нарешті – ієрогліфи. Прямим попередником слов'янської мови – є алфавіт, створений великими просвітителями слов'ян – братами Кирилом і Мефодієм.

Ведучий 1. Костянтин Філософ (Кирило) і його брат Мефодій походили із Солуня (сучасні Солоніки). За тих часів людність у цьому місці складалася наполовину з греків, наполовину з слов'ян. Грекинею була мати братів, а батько – болгарин. Тому брати з дитинства добре знали як грецьку так і мову солунських слов'ян. Костянтин (Кирило) (827 – 14 лютого 896 р.), здобувши освіту в Константинополі, знав східні мови, латинську, арабську і старослов'янську, був талановитим філологом, працював бібліотекарем у патріаршій бібліотеці, викладав філософію у вищій константинопольській школі.

За свідченням джерел Костянтин перед від'їздом до Моравії розробив слов'янську азбуку. А вже 863 року Кирило і Мефодій привезли до Велеграфа слов'янську абетку на 3-4 богослужбні книги, перекладені на слов'янську мову. У посланні папи Іоанна VIII до моравського князя Святополка (880 р.) Костянтина названо "творцем слов'янського письма".

Ведучий 2. Існує два різновиди старослов'янських писемних знаків: кирилиця (на честь першовчителя слов'ян) і глаголиця. Кириличний алфавіт з XI ст. широко застосовується в історичній та світській літературі східних слов'ян. Від давньоруського періоду його успадкували всі три східнослов'янські народи: російський, український і білоруський. В історії кириличного письма розрізняють три періоди: устав, півустав і скоропис. У середині XVI ст. у східних слов'ян виникає друкарство, друкований алфавіт створений з деякими змінами, на основі півуставного письма. Перша датована книга під назвою "Апостол" надрукована в Москві в 1564 р., в Україні – у Львові – 1574 р. Іваном Федоровим. У 1708 р. старий друкарський алфавіт зазнав реформ. Петро I ввів нову

систему знаків – гражданку. З нього усунені деякі зайві літери. Писемність звільнилася від складної системи знаків наголосу.

Ведучий 1. У Київській Русі книги цінувалися, як рідкісні скарби. Мати декілька книг означало володіти цілим багатством. "Повість минулих літ" називає книги "ріками, які наповнюють весь світ мудрістю незмірної глибини". "Якщо старанно пошукати в книгах мудрості, – зазначав літописець, – то знайдеш користь душі своїй".

Ведучий 2. Вперше українську народну мову було піднесено до рівня літературної наприкінці XVIII століття з виходом у 1798 році першого видання "Енеїди" Івана Котляревського, який вважається зачинателем нової української літературної мови.

Так Котляревський у щасливий час
Вкраїнським словом розпочав співати,
І спів той виглядав на жарт не раз,
Та був у нім завдаток сил багатий.
І огник, ним засвічений, не згас,
А розгорівсь, щоб всіх нас ogrівати.

Т.Г.Шевченко своїм величезним талантом розкрив невичерпні багатства народної мови, осягнув її, і як ніхто, розкрив чудову, чарівну музику українського слова:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос — більш нічого.

А серце б'ється — ожива,

Як їх почує!.. Знать, од Бога

І голос той, і ті слова

Ідуть меж люди!

Ведучий 1. Сила слова безмежна. Особливо, коли воно живе, іскристе, емоційно виважене. Коли воно сліпуче, "як проміння ясне" а могутнє, "як хвилі буйні". Коли слова – палкі блискавиці. Тоді воно здатне робити диво і хвилювати найтонші струни людського серця. Століттями мова народу була тією повноводною річкою, яку ми називаємо поезією.

Читець.

Як парость виноградної лози,
Плекайте мову. Пильно й ненастанно
Політь бур'ян. Чистіша від сльози
Вона хай буде. Вірно і слухняно
Нехай вона щоразу служить вам,
Хоч і живе своїм живим життям.

Прислухайтесь, як океан співає –
Народ говорить. І любов, і гнів
У тому гомоні морським. Немає
Мудріших, ніж народ, учителів;

У нього кожне слово – це перлина,
Це праця, це натхнення, це людина.

Не бійтесь заглядати у словник:
Це пишній яр, а не сумне провалля;
Збирайте, як розумний садівник,
Достиглий овоч у Грінченка й Даля,
Не майте гніву до моїх порад
І не лінуйтесь доглядать свій сад.
(М. Рильський)

Ведучий 2. Ось і підійшло до кінця наше свято української писемності та української мови. Ми живемо на чудовій, багатій, мальовничій землі – на нашій славній Україні. Із святом вас, шановні добродії, із святом, шанувальники рідного слова!